

Kunnanvaltuusto	§ 27	22.03.2021
Kunnanhallitus	§ 90	19.04.2021
Sivistyslautakunta	§ 39	12.10.2021

Valtuustoaloite: Mäntsälä-lisän palauttaminen

150/00.02.00/2021

Kunnanvaltuusto 22.03.2021 § 27

Keskustan valtuustoryhmä ja muut allekirjoittaneet esittivät seuraavan valtuustoaloitteen valtuuston kokouksessa 22.3.2021:

"Kunnanvaltuusto päätti Mäntsälä 2026 -toimenpideohjelman yhteydessä lakkauttaa lasten kotihoidon tuen kuntalisän 1.5.2021 alkaen. Päätös asettaa pienten lasten kotihoidon eriarvoiseen asemaan muiden hoitomuotojen kanssa ja heikentää perheiden valinnanvapautta lasten hoitomuodon suhteen.

Useimmat perheet käyttävät eri elämänvaiheissa sekä kotihoitoa että kodin ulkopuolista päivähoitoa, eikä näitä tule asettaa vastakkain. Yhteiskunnan tulee myös osoittaa arvostavansa kotivanhempien tekemää työtä.

Lasten hoitaminen kotihoidon tuella on kunnalle edullisin hoitomuoto, eikä lapsiperheisiin rajusti kohdistuvaa kuntalisän leikkaamista voi perustella säästötoimena. Tutkimusten mukaan kotihoidon tuen taso vaikuttaa siihen, miten pitkään perhe hoitaa lastaan kotona ja kuntalisän leikkaus kasvattanee merkittävästi päivähoitopaikkojen kysyntää ja kustannuksia jo tänä vuonna. Leikkaus lisännee myös toimeentulotuki- ja asumistukimenoja.

Me allekirjoittaneet esitämme, että kotihoidon tuen kuntalisä palautetaan vuoden 2022 alusta alkaen. Ehdotamme, että Mäntsälä-lisää maksetaan kotihoidon tuen hoitorahan korotuksena Kelan kautta alle 3-vuotiaille 150e/kk sekä kotihoidossa oleville alle kouluikäisille sisaruksille 70 e/kk.

Mäntsälässä 22.3.2021
Keskustan valtuustoryhmä"

Päätös: Valtuusto päätti lähettää aloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite 1. Aloite

Kunnanhallitus 19.04.2021 § 90

Kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus lähettää aloitteen kasvatus- ja sivistyslautakunnan valmisteltavaksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Sivistyslautakunta 12.10.2021 § 39

Keskustan valtuustoryhmä ja muut allekirjoittaneet esittivät seuraavan valtuustoaloitteen valtuuston kokouksessa 22.3.2021:

"Kunnanvaltuusto päätti Mäntsälä 2026 -toimenpideohjelman yhteydessä lakkauttaa lasten kotihoidon tuen kuntalisän 1.5.2021 alkaen. Päätös asettaa pienten lasten kotihoidon eriarvoiseen asemaan muiden hoitomuotojen kanssa ja heikentää perheiden valinnanvapautta lasten hoitomuodon suhteen.

Useimmat perheet käyttävät eri elämänvaiheissa sekä kotihoitoa että kodin ulkopuolista päivähoitoa, eikä näitä tule asettaa vastakkain. Yhteiskunnan tulee myös osoittaa arvostavansa kotivanhempien tekemää työtä.

Lasten hoitaminen kotihoidon tuella on kunnalle edullisin hoitomuoto, eikä lapsiperheisiin rajusti kohdistuvaa kuntalisän leikkaamista voi perustella säästötoimena. Tutkimusten mukaan kotihoidon tuen taso vaikuttaa siihen, miten pitkään perhe hoitaa lastaan kotona ja kuntalisän leikkaus kasvattanee merkittävästi päivähoitopaikkojen kysyntää ja kustannuksia jo tänä vuonna. Leikkaus lisää myös toimeentulotuki- ja asumistukimenoja.

Me allekirjoittaneet esitämme, että kotihoidon tuen kuntalisä palautetaan vuoden 2022 alusta alkaen. Ehdotamme, että Mäntsälä-lisää maksetaan kotihoidon tuen hoitorahan korotuksena Kelan kautta alle 3-vuotiaille 150e/kk sekä kotihoidossa oleville alle kouluikäisille sisaruksille 70 e/kk. Mäntsälässä 22.3.2021 Keskustan valtuustoryhmä"

19.4.2021 Kunnanhallitus on lähettänyt aloitteen kasvatus- ja sivistyslautakunnan valmisteltavaksi

Mäntsälän kunnanvaltuusto on päättänyt lakkauttaa kotihoidon tuen kuntalisän 1.5.2021 alkaen talousarviokäsittelyn yhteydessä marraskuussa 2021 osana Mäntsälä 2026 talouden tasapainottamisen liittyvää toimenpideohjelmaa.

Viranhaltijoiden toimesta on tehty kotihoidontuen kuntalisään liittyvä selvitys 19.9.2019, jota on täydennetty tilannekatsauksilla 08/2020, 11/2020 ja 10/2021. Kotihoidon tuen kuntalisäselvitys on tämän valtuustoaloite vastineen liitteenä.

Vuoden 2021 talousarviokäsittelyn yhteydessä kotihoidon tuen kuntalisään liittyen on tehty lapsivaikutusten arviointi ja kuntalaiskyselyt syksyllä 2020. Vuonna 2021 seuranta-aikavälillä tammikuu-kesäkuu kotihoidon tuella olevien lasten määrä on pysynyt suurin piirtein samana, heinäkuussa kotihoidontuella olevien lasten määrä on jonkin verran lisääntynyt verrattuna alkuvuoteen. Kotihoidon tuen kuntalisän lakkauttamisella ei ole ollut vaikutusta kotona hoidettavien lasten määrään.

Kotihoidontuella olevien lasten määrä on edelleen laskusuuntainen verrattuna edellisiin vuosiin. Elokuussa 2016 kotihoidontuella olevia lapsia oli 476, elokuussa 2017 419 lasta, elokuussa 2018 388 lasta, elokuussa 2019 345 lasta, elokuussa 2020 343 lasta ja elokuussa 2021 285 lasta. Kotihoidontuen kuntalisä ei näytä korvaavan muita varhaiskasvatuksen muotoja, eikä vaikuttavan varhaiskasvatuksen kysyntään vähentämällä varhaiskasvatuksen käyttöä. Kuntalisän poistolla ei näytä olevan vaikutusta perheen yksilölliseen valintaan, hoitavatko lastaan kotona vai hakevatko lapsensa varhaiskasvatukseen.

Varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä on lisääntynyt syyskuussa 2021 28 lapsella verrattuna syyskuuhun 2020. Lasten määrän lisääntyminen selittyy esioppilaiden määrän lisääntymisellä. Mäntsälässä varhaiskasvatukseen lasten osallistumisaste on korkea erityisesti vuonna 2016, 2017 ja 2018 syntyneiden lasten osalta. Osallistumisaste myötäilee valtakunnallista tavoitetta, jonka mukaisesti lapselle on subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen ja varhaiskasvatus nähdään lähtökohtaisesti hyvänä lapsen kehityksen kannalta.

Valtakunnallisena tavoitteena on, että mahdollisimman moni lapsi osallistuisi varhaiskasvatukseen. Näin ollen kotihoidontuen kuntalisän palauttaminen siten, että myös yli kolmevuotiaat sisarukset hoidettaisiin kotona, on osittain ristiriitainen valtakunnallisen tavoitteen kanssa. Mahdollisen perhevapaa uudistuksen myötä 1.8.2022 alkaen perheillä on entistä joustavimmat mahdollisuudet yhdistää varhaiskasvatus ja kotihoito ilman kotihoidon tuen kuntalisää.

Kotihoidontuen kuntalisän kustannukset olivat vuonna 2019 noin 481 000 €, jolloin kotihoidontuen kuntalisää maksettiin alle 3-vuotiaan lapsen lisäksi sisaruksille.

Mikäli kotihoidontuen kuntalisä otetaan käyttöön vuoden 2022 alusta alkaen kuten valtuustoaloitteessa on ehdotettu, ovat sen arvioidut kustannukset noin 460 000 € vuodessa. Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen talousarvioesitys 2022 ei sisällä kotihoidontuen kuntalisää, koska talousarvion menokehys on niin tiukka, että se ei mahdollista menolisäyksiä, jotka eivät selkeästi kasvata varhaiskasvatuksen kapasiteettia.

(Valmistelija / lisätietoja: vs. varhaiskasvatuspäällikkö Tiina Korhonen, sähköposti tiina.j.korhonen(@)mantsala.fi)

Palvelualuejohtajan päätösesitys:

Sivistyslautakunta päättää hyväksyä esitetyn selvityksen aloitteen johdosta ja esittää kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että valtuusto päättää katsoa Keskustan valtuustoryhmän aloitteen 22.3.2021 §27 tulleen käsitellyksi.

Kästäely:

Käsittelyn aikana jäsen Eerik Brusila teki esityksen, että päätökseen lisätään seuraava lause: Kotihoito on kuitenkin kuntalisänkin kanssa edullisin lastenhoidon järjestämisen muoto ja sen pitkäaikaisia vaikutuksia kuntataloudelle on vaikea arvioida. Mikäli kuntalisä otetaan uudestaan

käyttöön, niin lautakunta toivoo, että sitä markkinoidaan kunnolla. Kuntalisä voi myös olla kunnalle vetovoimatekijä, lisätä perheiden valinnan mahdollisuuksia sekä olla pitkällä tähtäimellä kustannusneutraali tai jopa tuoda säästöjä.

Jäsen Roosa Kurki kannatti esitystä.

Koska oli tehty esittelijän ehdotuksesta poikkeava esitys, puheenjohtaja totesi, että asiasta on äänestettävä ja ehdotti nimenhuutoäänestystä esittelijän esityksen ollessa "jaa" ja Brusilan esityksen "ei".

Esittelijän esitystä kannatti viisi jäsentä (Matti Virpiaro, Martti Nykänen, Heidi Hoffman, Salla Nousiainen ja Liisa Tamminen) ja Brusilan esitystä kannatti neljä jäsentä (Eerik Brusila, Roosa Kurki, Osku Karttunen ja Niina Pohjonen).

Päätös:

Puheenjohtaja totesi sivistyslautakunnan äänestyksen perusteella päättäneen hyväksyä esittelijän esityksen.

Liite 1. Kodinhoidontuen kuntalisäselvitys